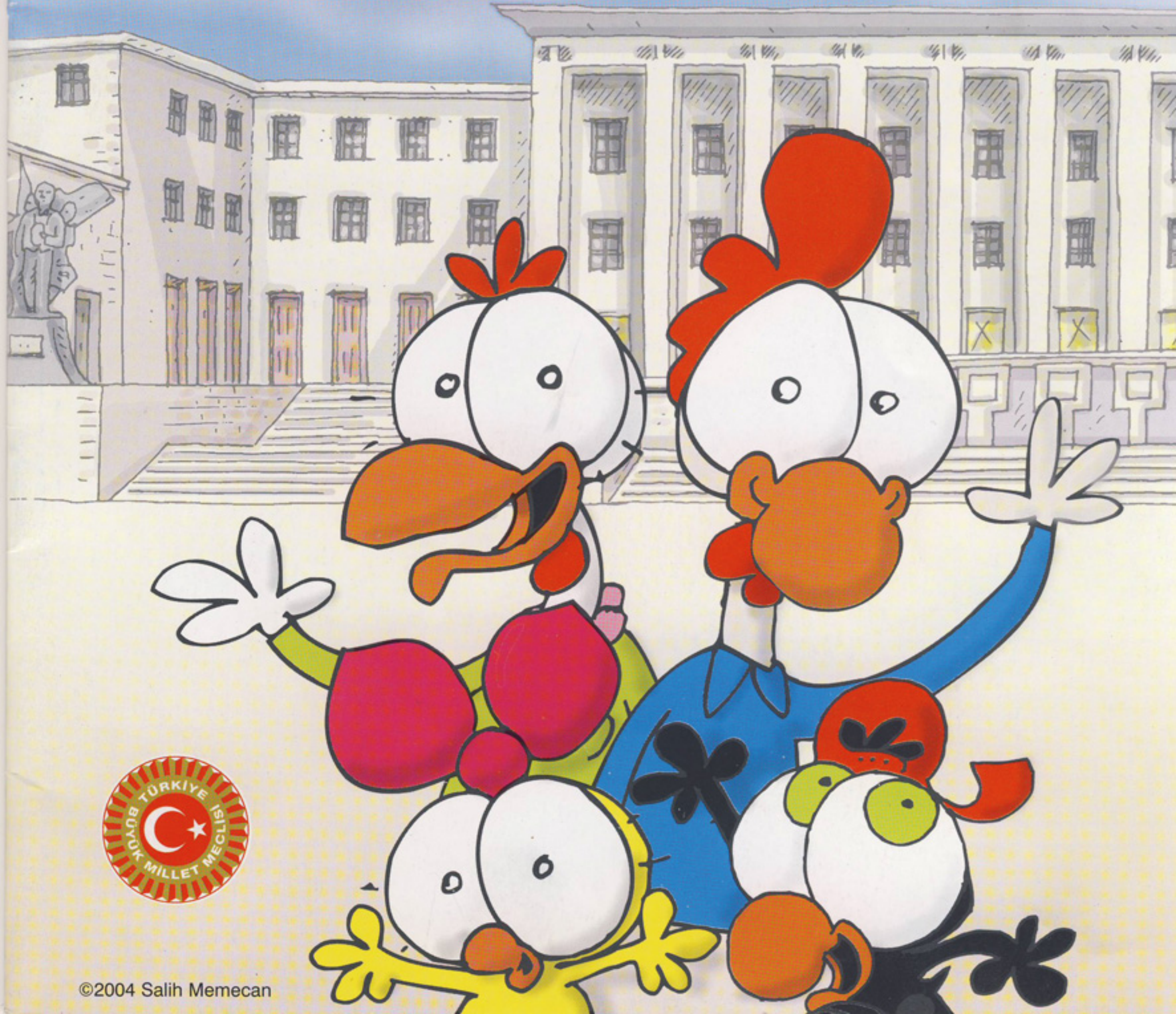

Salih Memecan

LİMON İLE ZEYTİN MECLİS'İNDE

Satın Memecso

LİMON İLE ZEYTİN MECLİS' TE

Salih Memecan

LİMON İLE ZEYTİN MECLİS' TE

Bu kitap TBMM tarafından
MART Yayıncılığ'a hazırlanmıştır.

www.tbmm.gov.tr
www.sizinkiler.com

Copyright © 2004 Salih Memecan

Mart Yayınları
İstiklal Caddesi, 184 / 7
34435 Beyoğlu İstanbul
Tel: (212) 243 1534

Baskı: TBMM Basımevi
Müdürlüğü
TBMM
Bakanlıklar, Ankara
Tel: (312) 420 6855

2. Baskı : Haziran 2004

ISBN: 975-7976-83-0

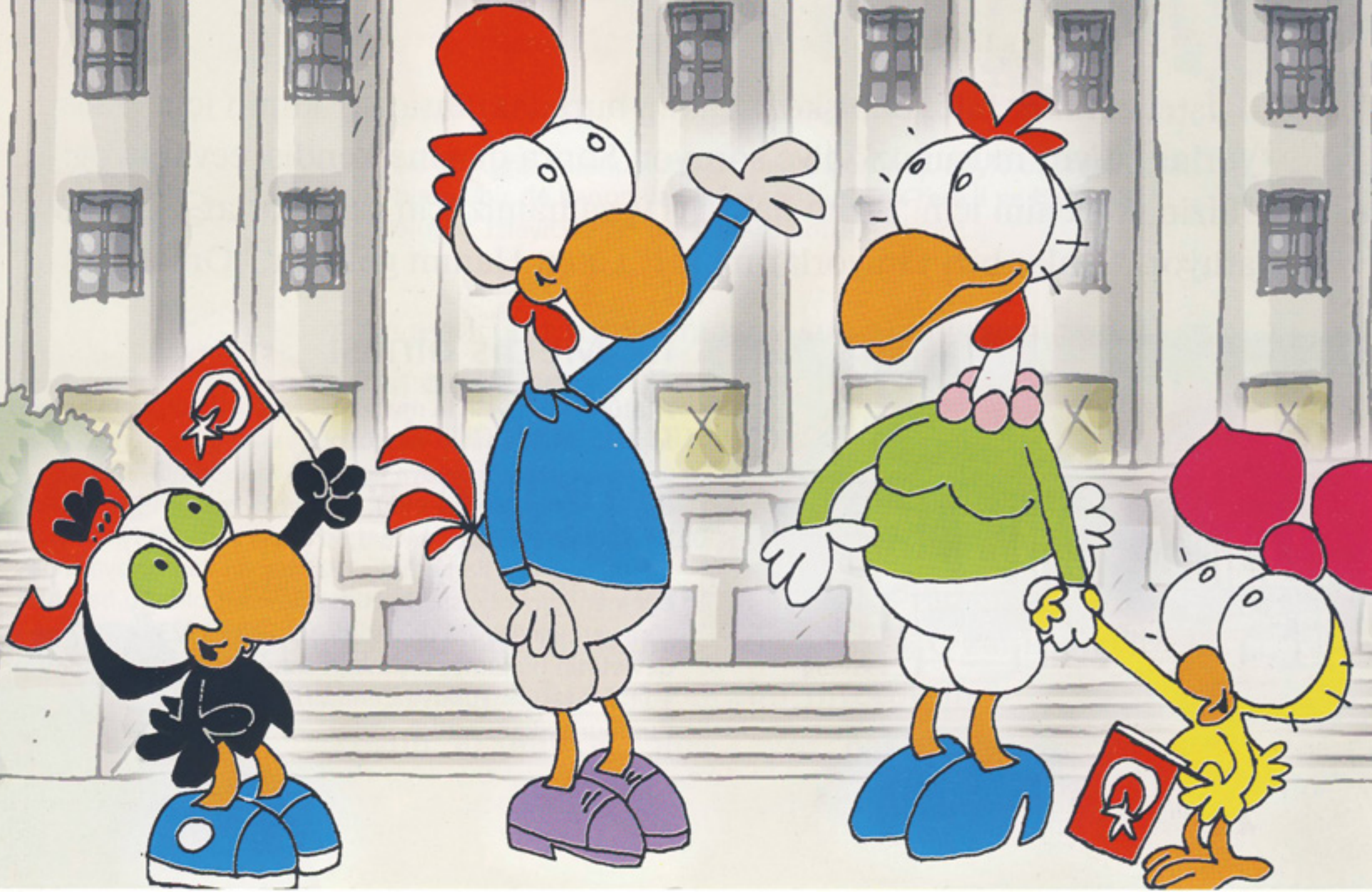

B

abişko bu 23 Nisan'da Limon ve Zeytin'e bir sürpriz yaptı. 23 Nisan çocukların bayramı ya, onları sevindirmek istedi. Ankara'ya getirdi.

Meclis'e götürmekmiş. Limon da Zeytin de Meclis'in ne olduğunu bilmiyorlar ama Çıtçıt Hanım bile o kadar heyecanlı ki, herhalde iyi bir yer olmalı. Hem Babişko diyor ki, iyi bir vatandaş olmak için Meclis'i iyi anlamaları gerekirmiş. Limon ve Zeytin'in bugün işleri çok. Çook yerler görecekler. Çook şeyler öğrenecekler...

TBMM binası

İşte, geldiler bile. Babişko, “Bakın, buradaki insanlar kimin için çalışıyorlar biliyor musunuz” diye soruyor. Sonra da yine kendisi cevaplıyor: “Sizin ve benim için. Bizim daha iyi yaşamamız için çalışıyorlar.” Limon atlıyor, “Onlar bizi tanıyorlar mı ki?” Çıtçıt Hanım gülüyor, “Onlar bizi

İlk Meclis binası

Atatürk 115 üyeli ilk meclisi 23 Nisan 1920’de bu binada topladı. Milletimizin hep özgür yaşadığı ve özgür yaşamak istediği ortaya kondu. Meclis’in adı Türkiye Büyük Millet Meclisi oldu. TBMM ilk toplantısında Meclis başkanlığına Mustafa Kemal Paşa’yı seçti. 23 Nisan günü Çocuk Bayramı ilan edildi. 1921’de yapılan Anayasa’da egemenliğin kayıtsız, şartsız millete ait olduğu belirtildi, tüm yetkiler TBMM’ye verildi. 29 Ekim 1923’te Türkiye devletinin hükümet biçiminin cumhuriyet olduğu ilan edildi. Atatürk Türkiye Cumhuriyeti’nin ilk Cumhurbaşkanı seçildi.

Mustafa Kemal Atatürk
Türkiye Cumhuriyeti'nin
kurucusu, ilk Meclis Başkanı,
ilk Cumhurbaşkanı.

tanımasalar da, biz onları tek tek tanıyoruz. Çünkü, onları biz seçiyoruz. Hani Türkiye Cumhuriyeti diyoruz ya, işte oradaki **'cumhuriyet'**in anlamı bu. Türkiye'nin cumhuriyet ile yönetildiğini belirtiyor. Bizi yönetmesini istediğimiz insanları bizim isteyerek seçtiğimizi gösteriyor.”

Uyanık Zeytin hemen diyor ki, “Eee, başka nasıl olabilir ki? İstemeyerek seçecek değiliz ya.” Babişko cevap veriyor: “Birisi çıkıp zorla ‘sizi illa ben yöneteceğim’ de diyebilir. Dünyada böyle yaşayan şansız insanlar da var. Öyle yerlerde, onların ne istediği hiç önemli olmuyor, baştaki ne derse insanlar öyle yapmak zorunda kalıyor.” Limon, “Ay, ne fena. Orada yaşamayı hiç istemezdim” diyor.

TBMM Başkanı'nın çalışma odası.

Tam o sırada, karşıdan gelen Meclis Başkanı yaklaşıp Limon ve Zeytin'in 23 Nisan bayramını kutluyor. Güzel güzel kendilerini tanıştıran Limon ve Zeytin'i de içeri davet ediyor.

Zeytin gözlerini iyice kocaman açarak soruyor: "Yani siz şimdi buradaki herkesin başkanı mısınız?" Meclis Başkanı "Evet, bütün milletvekillerinin başkanı benim. Meclis'i ben temsil ediyorum" diyor. Limon şaşkınlıkla, "Milletvekili ne ki" diye soruyor. Başkan cevap veriyor: "Sizler için kararlar almak üzere sizlerin seçip Meclis'e gönderdiğiniz kişiler **milletvekili** oluyorlar."

Limon merakla Meclis'te kaç milletvekili olduğunu soruyor. 550 milletvekili olduğunu öğreniyor. "Üüüüf, amma çok, 550 milletvekili mi" diyor. Zeytin ise dersini yeni çalışmış bir öğrenci havasıyla Limon'a dönüp: "Türkiye'de 65 milyon insan yaşıyor. Düşünsene, o kadar insan için 550 milletveki-

Ahmet Necdet Sezer
Cumhurbaşkanı

Bülent Arınç
TBMM Başkanı

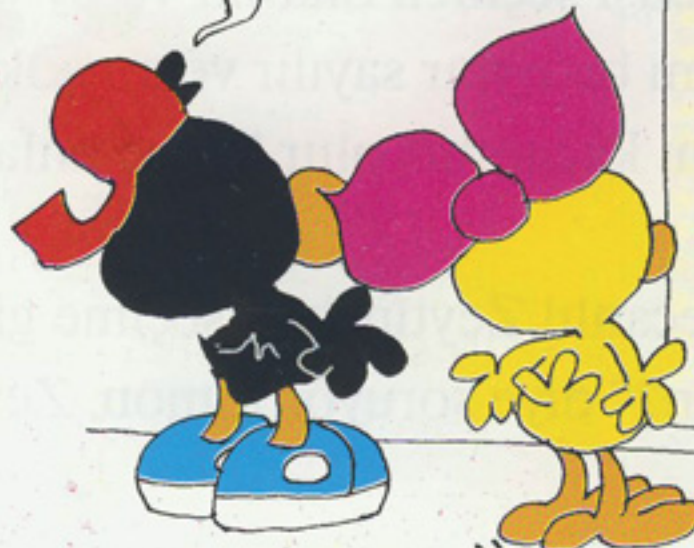
Recep Tayyip Erdoğan
Başbakan

li az bile” diye fikir yürütüyor. Limon kendi otuz kişilik sınıfını düşünüyor. Burada neredeyse kendi sınıfının yirmi katı kadar milletvekili olduğunu hesap ediyor.

Başkan’a “Milletvekilleri hep bir odada mı çalışıyorlar” diye soruyor. Başkan, onlara bu milletvekillerinin arasından öncelikle aşağı yukarı 25 kişinin bir **hükümet** kurduklarını söylüyor. Başkan: “Hükümet sınıf başkanı ve sınıftaki çeşitli kollara çok benziyor. Aralarında iş bölümü yapıyorlar. Sınıfta kollar var, hükümette ise **bakanlıklar**. Mesela, sınıf başkanı yerine hükümette bir **başbakan** oluyor. Sonra, kollar yerine de bakanlıklar. Oluşturulan hükümet, Cumhurbaşkanı’nın onayını alıp ülkeyi yönetmeye başlıyor. **Cumhurbaşkanı** Türkiye Cumhuriyeti devletinin başı olarak, hem Türkiye’de hem dünyada bütün Türkiye’yi temsil ediyor. Hükümette olmayan milletvekilleri ise Meclis içinde çalışmalarına devam ediyor, hükümetin yaptığı işleri kontrol ediyorlar.”

Limon ve Zeytin Başkan’la vedalaşırken, çok teşekkür ediyorlar.

BİZ DE
BAKIYORUZ.
BAKAN
SAYILIR MIYIZ?

Bakanlar

- Başbakan
- Dışişleri Bakanı
- Devlet Bakanları
- Adalet Bakanı
- Milli Savunma Bakanı
- İçişleri Bakanı
- Maliye Bakanı
- Milli Eğitim Bakanı
- Bayındırlık ve İskân Bakanı
- Sağlık Bakanı
- Ulaştırma Bakanı
- Tarım ve Köy İşleri Bakanı
- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı
- Sanayi ve Ticaret Bakanı
- Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı
- Kültür ve Turizm Bakanı
- Çevre ve Orman Bakanı

Limon kesin kararını veriyor: “Ben Meclis’i çok sevdim. Ben de milletvekili olacağım.” Babişko gülererek, “Dur bakalım hele. Önce ilkokulu bitirmen lazım, sonra 30 yaşını geçmen lazım. Daha da önemlisi, seçime girmen ve seçilmen lazım. Belki önce bir **partiyeye** katılırsın.” diyor. O zamana kadar biraz ilgisiz kalan Zeytin ‘parti’ sözünü duyar duymaz kulak kesiliyor: “Parti mi var, nerede, ben de gelebilir miyim?” diye heyecanlanıyor. Çıtçıt Hanım: “Bu öyle parti değil. Bu parti ciddi parti. Bizim sorunlarımızla ilgilenmek isteyen insanlar parti kurarlar. Tabii herkesin yapmak istedikleri, nasıl yapacakları farklı farklıdır. Onun için de bir tane değil, birçok parti vardır. Milletvekili olmak isteyenler beğendikleri partiye üye olabilirler. İnsanlar da, seçimlerde, hangi partiyi beğeniyorlarsa ona oy verirler.”

“Peki şimdi gidip bir partiye oy verebilir miyiz?” diye soruyor Zeytin. “Yoo, veremeyiz. Seçimler belirli tarihlerde yapılır. Seçimlerden önce partiler kendilerini insanlara tanıtır. Ne yapmak istediklerini anlatırlar. İnsanlar seçim gününde seçmek istedikleri partiye oy verirler. 18 yaşından büyük her Türk vatandaşı **seçmen** olabilir ve oy verebilir. Seçim akşamı bu oylar sayılır ve en çok oyu alan parti seçimi kazanmış olur.” diye anlatıyor Çıtçıt Hanım.

“Ayy, ne heyecanlı! Zeytin, ben seçime girsem sen bana oy verir misin?” diye soruyor Limon. Zeytin cevap veri-

Genel Kurul Salonu’nun çevresindeki kulislerden görünüşü.

ZEYTİN
SEN BU PARTİ
İŞİNİ YANLIŞ
ANLADINI.

yor: “Bak, Limon. Eğer sen okullarda daha çok tatil olacağına söz verirsen, oyumu sana veririm. Ama, seçilince gelip Meclis’te okullarda daha çok tatil olsun diye uğraşacaksın, unutma. Yoksa, bir dahaki seçimde seni seçmem ha.”

Limon soruyor: “Anne, ya bir de benim partim en çok oyu alamazsa?” Çıtçıt Hanım: “En çok oyu alamazsa da yeterli sayıda oy aldıysa ‘**muhalefet**’ olursunuz. Seçilen partinin yaptıklarını takip edersiniz, eleştirirsiniz, kendi önerilerinizi söylersiniz. Eğer yeterli sayıda da oy alamadıysanız, insanlar sizi istemediler ve sizi Meclis’e göndermediler demektir. Bir dahaki sefere seçilmek için daha çok çalışırsınız.”

Babişko: “Hadi gelin gidip bir de milletvekilleri nasıl çalışıyorlar. Genel Kurul salonunda izleyici bölümünden izleyelim.”

Meclis Genel Kurul Salonu. Kanunların görüşüldüğü yer. Burada çok kanunlar yapıldı. Mesela, AB'ye girmek için 8 uyum yasası burada kabul edildi.

Hep beraber izleyici bölümüne geçiyorlar. “Bakın işte milletvekilleri burada çalışıyor. Şu anda yeni bir kanun çıkarmak için uğraşıyorlar” diyor Babişko. Limon ve Zeytin aynı anda soruyorlar: “Kanun şu müzik çalınan alet değil mi? Nesini yapıyorlar?”

“Şimdi biraz izleyin çıkınca anlatırım” diyor Babişko. İzledikçe iyice kafaları karışıyor. Bir milletvekili çıkıp bu kanun olursa ne kadar iyi olacağını anlatırken, arkasından diğeri çıkıp bunun nasıl iyi olmayacağını söylüyor.

Dışarı çıkıyorlar.

Babişko anlatmaya başlıyor: “İnsanlar bir topluluk içinde gönüllerine göre yaşamak isterler. İnsanların öncelikle kendi haklarını korumak ve sonra da birlikte kavgasız, gürültüsüz yaşamalarını sağlamak için toplumda çeşitli kurallar olur. Bunlara **kanun** ya da **yasa** denir. Kanunlar herkesi ko-

TBMM Amblemi

Türk bayrağını Türkiye gibi düşünelim. Etrafındakiler de Türkiye'nin etrafını çevrelemiş milletvekilleri gibi.

rumak içindir. Mesela, trafikte düzeni sağlamak için herkesin uyması gereken trafik yasaları vardır. Kimse çocukları güçsüz bulup da onları üzmesin diye çocuk haklarını koruyan birçok yasa vardır.” Zeytin atlıyor: “Tamam işte, bu okul tatillerinin az olması beni çok üzüyor. Daha çok tatil olsun diye de bir kanun yapabilirler mi acaba?”

“Eğer böyle bir kanun istiyorsan tam yerindesin. Bunun için öncelikle bir milletvekili bulup bunun kanun olması için hazırlık yapmasını isteyebilirsin. Sonra o, bu öneriyi Meclis’teki diğer milletvekillerine anlatır, az önce izlediğimiz gibi. Herkes o kanun önerisinin iyi ve kötü yanlarını tartışır. Sonra oylama yaparlar. Eğer çoğunluk o kanunu istiyorsa, onay için Cumhurbaşkanı’na gönderilir. Onaylanınca da kanun olur ve herkesin buna uyması gerekir. Sen ve bütün çocuklar bu kanuna göre daha uzun tatil yaparsınız.” diyor Babışko.

Zeytin: “Yaşasın. Ben hemen bir milletvekili bulayım.”

Çıtçıt Hanım: “Bir de **Anayasa** var.”

Limon: “O da yasaların annesi herhalde, ha ha ha. Peki babası, ablası, abisi de var mı?”

Çıtçıt Hanım “Aslında yasaların annesi olduğu doğru. Hiç bir yasa Anayasa’nın sözünden çıkamaz.” diyor.

“Demek ki, yasalar bile annelerinin sözünü dinliyorlar” diye düşünüyor Limon.

ANNE EĞER BEN YASA OLSAYDIM SEN NE OLURDUN?

ANAYASA.

ZEYTİN SEN BU KANUN İŞİNİ DE HIÇ ANLAMADIN.

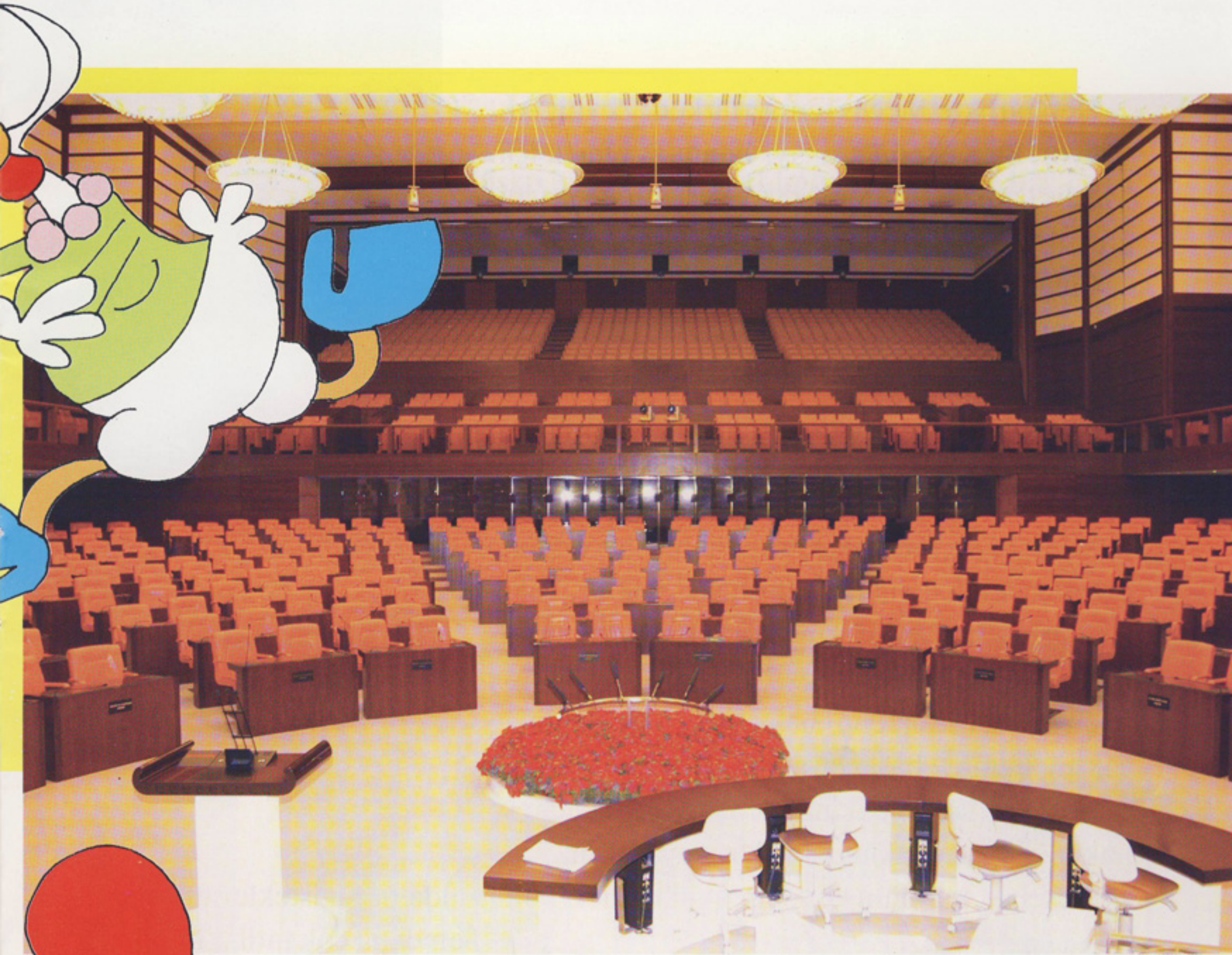

Limon ve Zeytin dışarı çıkar çıkmaz yaramazlığa başlıyorlar. Limon: “Ben aslında daha fazla tatil istemem. Okulu şimdiden özledim bile” diyecek oluyor. Zeytin Limon’un ağzını kapatmaya çalışıyor, “Ne demek tatil istemiyorum? Tatil istenmez mi?” Biraz sonra, ‘tatil isterim’, ‘tatil istemem’ diye bir kavgaya tutuşuyorlar. Zeytin her zamanki hınzırlığıyla Limon’un ayağına basıyor, “Nasıl? Hâlâ tatil istemiyor musun” diyor.

Çıtçıt Hanım, “Zeytin, oldu mu bu şimdi” diye araya giriyor. Zeytin: “Eğer o tatil istemem diyecek olursa ben de onu böyle sustururum işte.”

“Ama, konuşma özgürlüğümüz var. Sen Limon konuşmasın diye canını acıtırsan yasalara aykırı olur” diyor Çıtçıt Hanım. Zeytin: “Ee, n’apalım, aykırı olursa olsun.” Babişko: “O kadar kolay değil. Yasalara aykırı olursa o da seni **mahkemeye** verebilir. Mahkeme başkanı olan **hakim**, ikinizi de dinledikten sonra kimin haklı kimin haksız olduğunu belirler. Sonra da, eğer ya-

Genel Kurul Salonu'ndan bir başka görünüş. Böyle boşken iyi de, burayı bir de kanun yapılırken görün. Çok renkli ve hareketli oluyor. İzleyiciler en üst sıralarda oturabiliyor.

saya aykırı bir şey yapmışsan **suç** işlemiş sayılırsın. O suçun **cezası** neyse, onu çekersin.”

Zeytin bu mahkeme konusundan biraz rahatsız oluyor. “Ben bu işi hiç sevmedim. İnşallah ben hiç mahkemeye gitmem” diyor. Çıtçıt Hanım “Sen kanunlara uygun yaşarsan mahkemeye verilmezsin. Ama, sana bir haksızlık yapılırsa, sen hakkını aramak isteyeceksin. O zaman da ‘iyi ki mahkemeler var, hemen gideyim’ diyeceksin.”

Zeytin düşünüyor. Çıtçıt Teyze “haklı”.

Hep birlikte Meclis'ten ayrılırken Zeytin hatırlıyor. Babişko onlara "İyi vatandaş olmak için Meclis'i anlamalı" demişti. Zeytin birden seviniyor: "Heyy, biz artık iyi vatandaş olduk!"

Çıtçıt Hanım gülümsüyor: "Siz zaten vatandaşınız. Bu ülkede yaşayan, bu ülkeye bağlı olan herkes bu ülkenin **vatandaşıdır**. Farklı farklı vatandaşlar kendi istekleri ile bir arada güzel güzel yaşıyorlarsa orada **demokrasi** var demektir. Demokrasi olunca herkes eşit haklara sahip demektir. Hiç kimsenin hiçbir konuda diğerlerinden daha fazla bir hakkı yoktur. Fakir, zengin, şişman, zayıf, kuvvetli, güçsüz, kadın, erkek herkes eşittir. Demokrasi aslında bir hayat anlayışıdır. Hem kendi haklarına sahip çıkacaksın, hem de başkalarının haklarına saygı göstereceksin. Karşıdakinin de tam senin kadar hakkı olduğunu aklından çıkarmayacaksın.

Mesela, Limon'un ve senin okul tatilleri konusunda farklı istekleriniz ola-

bilir. Sen daha çok tatil, Limon ise daha az tatil isteyebilir. İkiniz de bu konudaki fikirlerinizi söyleyebilirsiniz. Bu istekleriniz olsun diye de uğraşabilirsiniz. Birbirinizi anlayışla karşılamalısınız. Sonuçta da tatil konusunda herkesin birlikte verdiği karara uyar-sınız. Öyle ayağına basmakla fi-lan onu susturacak veya zarar ve-recek bir şey yapamazsın. O za-man haksızlık olur. Demokratik de olmaz, doğru da olmaz.

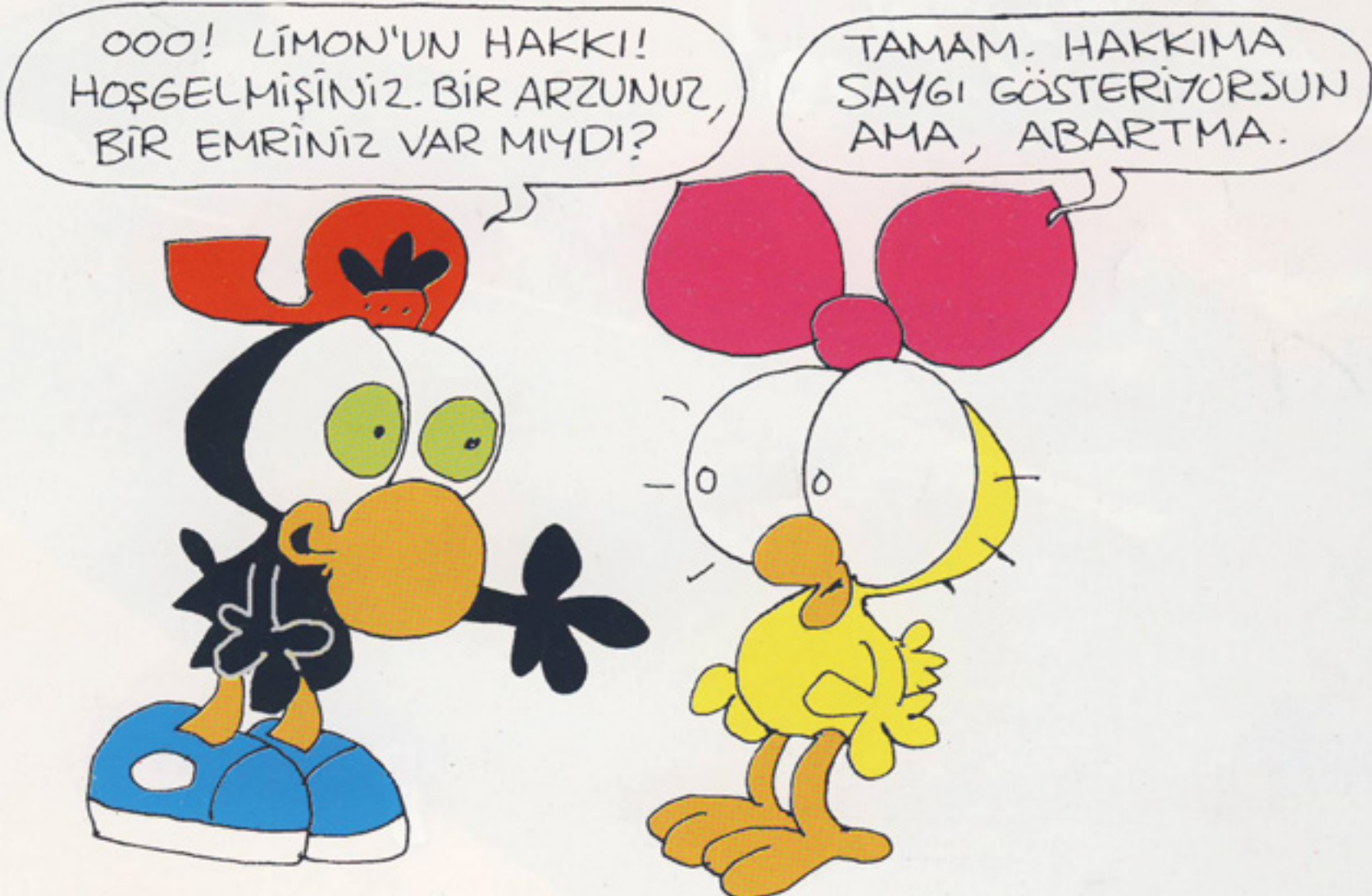

TBMM Şeref Holü ve Başkan'ın Genel Kurul Salonu'na girdiği 'Damlalı Kapı'

İşte bugün gezdiğimiz Meclis demokrasinin temelidir. Vatandaşlar bir arada yaşamının kurallarını kendileri koyarlar. Siz şimdi Meclis'i anlamakla daha iyi birer vatandaş oldunuz.”

Artık eve dönme zamanı geliyor. Limon ve Zeytin Meclis'te geçirdikleri günü düşünüyorlar. Ne kadar çok şey öğrenmişler. Bunları arkadaşlarına da anlatmak için sabırsızlanıyorlar.

Zeytin Limon'a dönerek: "Limon" diye başlıyor. "Bunları bütün sınıfa bir bir anlatalım. Bakalım onlar da bizim gibi iyi vatandaş olabilecekler mi?"

Bu sözlere Babışko ve Çıtçıt Hanım gülümsüyorlar. Limon: "Yaz tatiline de az kaldı. Tatile kadar herkese anlatabilecek miyiz?" Zeytin: "Acaba okul daha mı geç kapansa?" Limon, "Yok, o kadar da değil. Okul kapanana kadar birlikte anlatırız. Sonra da vaktinde tatile çıkarız. Tatil arkadaşlarımız, deniz, bisiklet, balık tutma bizi bekliyor. Unutma" diyor.

İki iyi vatandaş, Limon ve Zeytin evlerine dönüyorlar.

